

การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี
RISK MANAGEMENT OF U-THONG SCHOOL
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SUPHAN BURI

ดุสิต สว่างศรี¹

DUSIT SAWANGSRI

ประเสริฐ อินทร์รักษ์²

PRASERT INTARAK

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของโรงเรียนอุทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ได้แก่ ฝ่ายบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู จำนวนทั้งสิ้น 108 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ตามคู่มือการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง การรายงานและติดตามผล การกำหนดวัตถุประสงค์ และการประเมินความเสี่ยง ตามลำดับ
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) สถานศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยง

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่มีความชัดเจน และควรแจ้งวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงให้บุคลากรทุกคนได้ทราบและเข้าใจตรงกัน
2) สถานศึกษาควรวิเคราะห์ความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่จะทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ 3) สถานศึกษาควรจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงให้มีความชัดเจน และดำเนินการจัดการความเสี่ยงตามระดับความรุนแรงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด
4) สถานศึกษาควรกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงที่มีความชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์ และควรชี้แจงมาตรการให้บุคลากรทุกคนได้ทราบและปฏิบัติ และ 5) สถานศึกษาควรติดตามผล ประเมินผล และรายงานผลการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยง

Abstract

The purposes of this research were to determine: 1) the risk management of U-Thong School under The Secondary Educational Service Area Office Suphan Buri and 2) the guidelines for developing the risk management of U-Thong School under The Secondary Educational Service Area Office Suphan Buri. The sample of this study was personnel of U-Thong School. The respondents from U-Thong School were; a school director, deputy school directors, heads of the department, and teachers, with a total of 108 respondents. The instrument for collecting the data was a questionnaire about the risk management of U-Thong School. The statistical analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The findings of study were as follows:

1. The risk management of U-Thong School under The Secondary Educational Service Area Office Suphan Buri, as a whole and each aspect were at a high level. They were put in descending order based on its average score, as follows; the risk response, the risk identification, the reporting and the monitoring, the objective setting, and the risk assessment.

2. The guidelines for developing the risk management of U-Thong School under The Secondary Educational Service Area Office Suphan Buri were as follows; 1) the school should set clear objectives of the risk management and inform the objectives to school personnel clearly, 2) the school should analyze the risk covering both internal and external factors that

may prevent the operation to achieving its objectives, 3) the school should set the priority risks clearly from most to least, 4) the school should assign the risk response aiming to the objectives and inform personnel, and 5) the school should monitor, evaluate and report the risk management continuously to develop the risk management efficiently.

Keyword: Risk Management

บทนำ

สภาวะการณ์โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และการเกิดความท้าทายใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต การจ้างงาน และการปรับตัวของทุกภาคส่วนที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้นักบริหารต้องพัฒนาเครื่องมือเพื่อรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ (ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ, 2562: 24) โดยเฉพาะองค์การทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 2) ซึ่งปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์การไม่บรรลุวัตถุประสงค์ คือ ความเสี่ยง (สุกัลลค์ จงรักษ์, 2562: 156) ดังนั้นการตระหนักถึง “การบริหารความเสี่ยง” จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีในการรับมือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้องค์การสามารถดำเนินการกิจได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2564) ซึ่งจากสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการบริหารความเสี่ยงเพื่อพร้อมเผชิญสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจากการรายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2561 - 2562 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่าปัญหาหลักของการจัดการศึกษาไทยที่สถานศึกษาต้องเผชิญ ได้แก่ ประเด็นปัญหาที่ 1 ปัญหาโครงสร้างการเมืองและการบริหารจัดการของภาครัฐที่ส่งผลให้นักเรียนที่เรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษาส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้น้อย ประเด็นปัญหาที่ 2 ปัญหาคุณภาพ ประสิทธิภาพของผู้บริหาร ครูอาจารย์ ซึ่งกระบวนการผลิตและจ้างครูของ

ประเทศไทยไม่ได้ส่งเสริมคนเก่งที่สุดมาเป็นครู และประเด็นปัญหาที่ 3 ปัญหาหลักสูตร วิธีการสอน การเรียน และการวัดผล ซึ่งเน้นการสอนตามตำราให้ผู้เรียนจดจำข้อมูลและฝึกทักษะในระดับพื้นฐานทางวิชาการ มากกว่าการสอนทักษะในชีวิตประจำวันด้านอื่น ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563: 50-54) นอกจากนี้สถานการณ์เด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันยังเป็นประเด็นสำคัญที่ท้าทายให้สถานศึกษาทุกแห่งต้อง บริหารความเสี่ยงเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว

จากข้อมูลการดำเนินการควบคุมภายในของโรงเรียนอุทุมพร โดยดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงของแต่ละฝ่ายงาน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ฝ่ายบริหารวิชาการ พบว่า งานแนะแนวมีความเสี่ยงเกี่ยวกับระบบ การกู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งอาจทำให้นักเรียนเสียสิทธิดังกล่าวได้ และงานวัด และประเมินผลมีความเสี่ยงเกี่ยวกับการที่นักเรียนมีแนวโน้มไม่จบการศึกษาตามหลักสูตร 2) ฝ่ายอำนวยการ พบว่า งานยานพาหนะมีความเสี่ยงเกี่ยวกับระบบการใช้รถยนต์ของโรงเรียนที่ยังไม่รัดกุมเพียงพอ และงาน ระดมทรัพยากรและจัดหารายได้มีความเสี่ยงเกี่ยวกับการไม่สามารถเก็บเงินบำรุงการศึกษาในแต่ละภาค การศึกษาได้ครบร้อยละ 100 ซึ่งอาจทำให้มีงบประมาณไม่เพียงพอ 3) ฝ่ายกิจการนักเรียน พบว่า งานป้องกัน และแก้ปัญหายาเสพติดมีความเสี่ยงเกี่ยวกับการที่นักเรียนมีโอกาสเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และงานส่งเสริม ระเบียบวินัยนักเรียนมีความเสี่ยงเกี่ยวกับวิธีการและรูปแบบในการคัดกรองพฤติกรรมของนักเรียน ที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งอาจทำให้การช่วยเหลือ หรือแก้ไขพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพ และ 4) ฝ่ายบริหารทั่วไป พบว่า งานอาคารสถานที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับปริมาณการใช้กระแสไฟฟ้าภายใน โรงเรียน ทำให้ไฟฟ้าภายในโรงเรียนดับกะทันหันบ่อยครั้ง และงานโสตทัศนศึกษาที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับอุปกรณ์ งานโสตทัศนศึกษาไม่มีประสิทธิภาพและไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจของโรงเรียน (โรงเรียนอุทุมพร, 2563) ซึ่งจากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นความเสี่ยงที่จะกลายเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียน ตามวัตถุประสงค์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียน จึงได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สурพรรณบุรี
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี เป็นพหุแนวทาง

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ได้แก่ ฝ่ายบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู จำนวนทั้งสิ้น 150 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ได้แก่ ฝ่ายบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู จำนวนทั้งสิ้น 108 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเปิดจากตารางประมาณการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน
2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงตามคู่มือการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) 2) การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Identification) 3) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) 4) การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Response) และ 5) การรายงานและติดตามผล (Reporting and Monitoring) ดังแผนภูมิที่ 1

การบริหารความเสี่ยง
1. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
2. การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Identification)
3. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
4. การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Response)
5. การรายงานและติดตามผล (Reporting and Monitoring)

แผนภูมิที่ 1 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารความเสี่ยง (ม.ป.ท., 2556), 18.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ (force choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงตามคู่มือการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ของปราโมทย์ เอมมา โดยผู้วิจัยนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี และเมื่อจบข้อคำถามแต่ละประเด็นจะมีข้อคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงในประเด็นนั้น ๆ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิด วรรณกรรม และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสืบค้นเครื่องมือภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงตามคู่มือการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ของปราโมทย์ เอมมา ซึ่งมีค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งคำนวณตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.976 มาใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย จึงได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยง สถิติที่ใช้คือ มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) ไปเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)

3. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร

การวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร ตามคู่มือการบริหารความเสี่ยงของสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติคือ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำ ค่ามัชฌิมเลขคณิตไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ที่ได้กำหนดไว้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร โดยภาพรวม

(n = 108)

ด้าน	การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)	3.92	1.06	มาก
2	การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Identification)	4.00	1.05	มาก
3	การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)	3.90	0.91	มาก
4	การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Response)	4.00	0.84	มาก
5	การรายงานและติดตามผล (Reporting and Monitoring)	3.99	0.94	มาก
รวม		3.95	0.98	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานและค่าพิสัยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.84) การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.05) การรายงานและติดตามผล ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.94) การกำหนดวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 1.06) และการประเมินความเสี่ยง ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.91) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.84 – 1.06 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สรุปได้ดังนี้ 1) สถานศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงที่มีความชัดเจน และควรแจ้งวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงให้บุคลากรทุกคนได้ทราบและเข้าใจตรงกัน 2) สถานศึกษาควรวิเคราะห์ความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่จะทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ 3) สถานศึกษาควรจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงให้มีความชัดเจน และดำเนินการจัดการความเสี่ยงตามระดับความรุนแรงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 4) สถานศึกษาควรกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงที่มีความชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์ และควรชี้แจงมาตรการให้บุคลากรทุกคนได้ทราบและปฏิบัติ และ 5) สถานศึกษาควรติดตามผล ประเมินผล และรายงานผลการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานและค่าพิสัยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง การรายงานและติดตามผล การกำหนดวัตถุประสงค์ และการประเมินความเสี่ยง ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สรุปได้ดังนี้ 1) สถานศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงที่มีความชัดเจน และควรแจ้งวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงให้บุคลากรทุกคนได้ทราบและเข้าใจตรงกัน 2) สถานศึกษาควรวิเคราะห์ความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั้งปัจจัย

ภายในและปัจจัยภายนอกที่จะทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ 3) สถานศึกษาควรจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงให้มีความชัดเจน และดำเนินการจัดการความเสี่ยงตามระดับความรุนแรงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 4) สถานศึกษาควรกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงที่มีความชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์ และควรชี้แจงมาตรการให้บุคลากรทุกคนได้ทราบและปฏิบัติ และ 5) สถานศึกษาควรติดตามผลประเมินผล และรายงานผลการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากฝ่ายบริหารสถานศึกษา และครู ได้ทำความเข้าใจและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ในเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562 ซึ่งได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลแก่ผู้มีส่วนได้เสียของหน่วยงาน อันส่งผลให้โรงเรียนอุทุมพรจำเป็นต้องให้ความสำคัญและดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเคร่งครัดเป็นประจำทุกปีการศึกษา ดังนั้นจึงทำให้การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ งามโรจน์ ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร เป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนอุทุมพรได้ทำความเข้าใจขั้นตอนและกำหนดวัตถุประสงค์ตามคู่มือการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยวิเคราะห์ เชื่อมโยงวิสัยทัศน์หรือภารกิจของสถานศึกษา และจัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน และครูผู้รับผิดชอบภาระงานต่าง ๆ ของโรงเรียนมีความเข้าใจตรงกัน นอกจากนี้ โรงเรียนอุทุมพรยังได้กำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงที่สามารถวัดได้ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวไว้ว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดี ควรประกอบด้วย ตัวชี้วัดและเป้าหมายความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ เอมมา ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสรรพสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารความเสี่ยง ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมาก

1.2 การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร ด้านการระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ ความเสี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนอุทุมพรได้มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ หัวหน้างาน ครูผู้รับผิดชอบภาระงานต่าง ๆ ดำเนินการวิเคราะห์ ค้นหาปัญหา สาเหตุ หรือปัจจัย ความเสี่ยงจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของงานที่ตนเองรับผิดชอบอันจะเป็นอุปสรรคในการ ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติที่กล่าวไว้ว่า การระบุความเสี่ยง ต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารทุกระดับพิจารณาปัจจัยภายในและภายนอก ให้ครอบคลุมทุกประเภทของความเสี่ยงขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรนนท์ ทองอ่วม ที่ ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงบประมาณของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการ บริหารความเสี่ยงของผู้บริหาร ด้านการบ่งชี้เหตุการณ์ความเสี่ยง อยู่ในระดับมาก

1.3 การประเมินความเสี่ยง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ กำหนดไว้ คือ การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร ด้านการประเมินความเสี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะผู้บริหารของโรงเรียนอุทุมพรได้ให้ความสำคัญกับการประเมินความเสี่ยง โดยได้นำข้อมูลการ ระบุความเสี่ยงจากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน ครูผู้รับผิดชอบภาระงานต่าง ๆ มาประชุม พิจารณาใน 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบของความเสี่ยง จากนั้นผู้บริหาร จะดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง โดยเรียงลำดับจากความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดขึ้นสูงและส่งผล กระทบรุนแรงต่อโรงเรียน ลดหลั่นลงมาตามลำดับ เพื่อดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติที่กล่าวไว้ว่า การประเมินความเสี่ยง ผู้บริหารจะพิจารณาเป็น 2 มิติ คือ โอกาสที่จะเกิดและความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยงต่อองค์กร และนำมาจัดลำดับว่าปัจจัยเสี่ยงใดมีความสำคัญมากน้อยกว่ากัน เพื่อจัดการความเสี่ยงเหล่านั้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนิตย์ ทาโพธิ์ ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการ บริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง อยู่ในระดับมาก

1.4 การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร ด้านการจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนอุทุมพรได้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงจากการพิจารณามาตรการ กิจกรรม โครงการจัดการความเสี่ยงที่สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ได้รับรายงานให้ทราบ เพื่อลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยได้กำหนดแนวทางในการจัดการความเสี่ยงไว้ 4 แบบ ได้แก่ การยอมรับความเสี่ยง การลดความเสี่ยง การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง และการกระจายความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวไว้ว่า การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง มีกลยุทธ์สำหรับจัดการความเสี่ยง 4 แบบ เรียกว่า 4T'Strategies ได้แก่ 1) Take – การยอมรับความเสี่ยง 2) Treat – การลด/ควบคุมความเสี่ยง 3) Terminate – การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง และ 4) Transfer – การกระจาย/โอนความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พอรุ่ง แสงนวล ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารความเสี่ยง ด้านการจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง อยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 การรายงานและติดตามผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร ด้านการรายงานและติดตามผล อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารของโรงเรียนอุทุมพรได้มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน ครูผู้รับผิดชอบภาระงานต่าง ๆ นำแผนบริหารความเสี่ยงไปใช้ในการดำเนินงาน และต้องประเมินคุณภาพและรายงานผลการจัดการความเสี่ยงให้ผู้บริหารทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาว่าวิธีการจัดการความเสี่ยงมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และต้องดำเนินการพัฒนา หรือปรับปรุงอย่างไรบ้าง อันจะเป็นแนวทางในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในปีการศึกษาถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์บริหารความเสี่ยง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กล่าวไว้ว่า การติดตามและประเมินผลถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ ทำให้ทราบผลการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการความเสี่ยงที่มีความเหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทินันท์ ท่าโพธิ์ ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นตอนการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สถานศึกษาควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง และควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ได้มีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธินันท์ วันดี ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

โดยเสนอว่า สถานศึกษาควรจัดอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการบริหาร ความเสี่ยง ทักษะและการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง ให้แก่บุคลากรทุกคน ซึ่งแนวทางการ พัฒนาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร เป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ โดยสถานศึกษาควรนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ บริบทของสถานศึกษา ชุมชน และสังคมในปัจจุบัน ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมา วิเคราะห์เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงที่มีความชัดเจน เป็นไปได้ และสามารถปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ สถานศึกษาควรกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพที่มีความชัดเจนและเป็นไปได้ และควรแจ้งวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และเป้าหมายความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิตา ทวีกาญจน์ ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงกับการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหา เด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยเสนอว่า สถานศึกษาควร กำหนดวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และเป้าหมายความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงให้ชัดเจน และควรแจ้ง วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และเป้าหมายความสำเร็จให้ครูและบุคลากรทุกคนได้รับทราบและมีความเข้าใจตรงกัน

2.2 การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง โดยสถานศึกษาควรมอบหมายให้บุคลากรทุกคน วิเคราะห์ความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของงาน กิจกรรม โครงการ และ กระบวนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ตลอดจนควรนำเหตุการณ์ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อ พิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป สอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวไว้ว่า การระบุความเสี่ยงควรค้นหาความเสี่ยงและสาเหตุหรือปัจจัยของความเสี่ยงในงาน หรือกระบวนการ ปฏิบัติงาน โดยศึกษาจากข้อมูลสถิติความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น การสำรวจในปัจจุบันหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร กวดขุนทด ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านงาน วิชาการของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเสนอว่า การระบุความเสี่ยงนั้น ควรมองจาก เหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ความเสี่ยงที่กำลังประสบในปัจจุบัน และคาดการณ์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต

2.3 การประเมินความเสี่ยง โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือคณะทำงานบริหารความเสี่ยงควรนำ ความเสี่ยงที่ได้รับรายงานจากบุคลากรในโรงเรียน มาพิจารณาโดยมองความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นให้รอบด้าน ทุก มิติ อย่างสัมพันธ์กัน ทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จากนั้นนำความเสี่ยงมาจัดลำดับความสำคัญให้มี ความชัดเจนโดยพิจารณาจาก 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ โอกาสที่จะเกิดและผลกระทบของความเสี่ยงเทียบกับ เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยเรียงลำดับจากความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดขึ้นสูงและส่งผลกระทบรุนแรงต่อ

โรงเรียน ลดหลั่นลงมาตามลำดับ และต้องดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงตามลำดับ เพื่อจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทินต์ ท่าโพธิ์ ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยเสนอว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประเมินความเสี่ยงโดยพิจารณาองค์ประกอบทุกด้านอย่างสัมพันธ์กัน

2.4 การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง โดยสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารความเสี่ยง เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานของสถานศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการจัดการความเสี่ยงที่ได้รับจากบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน เพื่อกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงที่มีความชัดเจนครอบคลุมทุกความเสี่ยง ตรงตามวัตถุประสงค์ ใช้งบประมาณน้อย และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ และควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนบริหารความเสี่ยงให้แก่บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน เพื่อนำไปสู่การจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิดา ทวีกาญจน์ ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงกับการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวและเยาวชนตั้งครุฑไม่พร้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยเสนอว่า สถานศึกษาควรศึกษาจุดอ่อน จุดแข็ง และวิเคราะห์โอกาส อุปสรรคของสถานศึกษา เพื่อนำมาศึกษาหาแนวทางในการบริหารความเสี่ยง และสถานศึกษาควรชี้แจงแนวทางการจัดการความเสี่ยงให้บุคลากรทุกคนได้รับทราบและปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

2.5 การรายงานและติดตามผล โดยสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการรายงานและติดตามผล เพื่อทำหน้าที่ติดตามและรายงานผลการบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนทราบเป็นระยะ และในขณะเดียวกันต้องเป็นผู้ประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของวิธีการจัดการความเสี่ยงตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ เพื่อแจ้งผลการประเมินให้คณะผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนทราบ และพิจารณาว่าวิธีการจัดการความเสี่ยงสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และควรมีการพัฒนา หรือปรับปรุงอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในปีการศึกษาถัดไป นอกจากนี้ คณะผู้บริหารสถานศึกษาควรรายงานผลการบริหารความเสี่ยงให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานต้นสังกัดทราบต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร กวดขุนทด ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเสนอว่า หัวหน้างานควรรายงานข้อมูลความก้าวหน้า ข้อมูลย้อนกลับ และผลประเมินประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทุกระดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ พบว่าข้อที่มีค่ามัธยฐานอันดับค่าที่ต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาที่ตรงกัน ดังนั้น สถานศึกษาควรสื่อสารหรือสร้างความเข้าใจกับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน เพื่อสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่ตรงกันและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
2. จากการศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ด้านการระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง พบว่าข้อที่มีค่ามัธยฐานอันดับค่าที่ต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีการศึกษา สืบหาข้อมูลสถิติของความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้นเพื่อพิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติความเสี่ยงของสถานศึกษาที่เคยเกิดขึ้น และควรเชื่อมโยงข้อมูลความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้นในสถานศึกษาอื่นหรือองค์กรอื่น เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาพิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และเป็นแนวทางในการจัดการความเสี่ยงของสถานศึกษาต่อไป
3. จากการศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ด้านการประเมินความเสี่ยง พบว่าข้อที่มีค่ามัธยฐานอันดับค่าที่ต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง ดังนั้น สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ได้มีส่วนร่วมจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับสภาพจริงในปัจจุบัน โดยปราศจากอคติ หรือความชอบส่วนตัว หรือการปกปิดอำพรางความเสี่ยงตามที่ควรจะเป็น ทุกคนจึงควรเปิดใจยอมรับโอกาสที่จะเกิดและผลกระทบของความเสี่ยงตามสภาพจริง อันจะส่งผลให้สามารถหาแนวทางจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ
4. จากการศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ด้านการจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง พบว่าข้อที่มีค่ามัธยฐานอันดับค่าที่ต่ำที่สุด คือ สถานศึกษากำหนดมาตรการตอบสนองความเสี่ยงด้วยวิธีที่เหมาะสม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ได้ร่วมกันเสนอแนะแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย และส่งต่อแนวทางดังกล่าวให้แก่คณะทำงานที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหารความเสี่ยงพิจารณาเพื่อจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

5. จากการศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสัพพรมบุรี ด้านการรายงานและติดตามผล พบว่าข้อที่มีค่ามัธยเทศคณิตต่ำที่สุด คือ สถานศึกษา ดำเนินการติดตามผลภายหลังการดำเนินการตามแผนการบริหารความเสี่ยง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควร สื่อสาร ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการรายงานและติดตามผลการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพให้แก่บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน อีกทั้งสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อทำหน้าที่หลักในการติดตามผลการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องและรายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบเป็นระยะ

6. จากการศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสัพพรมบุรี พบว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากข้อคำถามในแต่ละด้านอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น สถานศึกษาควร จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้บุคลากรทุกท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง และควรเปิด โอกาสให้บุคลากรทุกท่านเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารความเสี่ยงทุกขั้นตอน เพื่อให้บุคลากรทุกคน ได้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ในวิจัยเพื่อพัฒนาต่อยอดในโอกาสต่อไป จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสัพพรมบุรี
2. ควรศึกษาวิจัยการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสัพพรมบุรี
3. ควรศึกษาวิจัยการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของ สถานศึกษาออนไลน์ของโรงเรียนอุทุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสัพพรมบุรี

รายการอ้างอิง

- จิราพร กวดขุนทด. (2560). “การบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.” วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ 5(1): 69-78.
- จิรนนท์ ทองอ่วม. (2560). “การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารงบประมาณของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.

นันทนิตย์ ท่าโพธิ์. (2556). “การศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

ปราโมทย์ เอมมา. (2559). “การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี.” การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พรพรรณ งามโรจน์. (2560). “แนวทางการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พอรัฐ แสงนวล. (2563). “การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาคภูมิ ถูกชะเมธ. (2562). แนวโน้มและทิศทางของการออกแบบนโยบายภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และความท้าทายใหม่. ใน **พลิกภาครัฐสู่การบริหารจัดการยุคใหม่**, 1-27. ไสภรัตน์ จารุสมบัติ (บรรณาธิการ), ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

โรงเรียนอุทุมพร. (2563). **รายงานการติดตามการประเมินผลการควบคุมภายใน**. สุพรรณบุรี: โรงเรียนอุทุมพร.

ศิดา ทวีกาญจน์. (2560). “การบริหารความเสี่ยงกับการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไข ปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครรภ์ไม่พร้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **คู่มือการบริหารความเสี่ยง**. ม.ป.ท.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2564). **การบริหารความเสี่ยงอย่างมีอาชีพในยุค Digital Disruption**.

เข้าถึงเมื่อ 30 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <https://www.dga.or.th/document-sharing/article/36379/>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). **สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562**

การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์ จำกัด.

สุภลักษณ์ จงรักษ์. (2562). “การบริหารความเสี่ยง : เรื่องใกล้ตัวที่ไม่ควรมองข้าม.” **วารสารวิทยาการจัดการ** ปีที่ 21(1): 155-164.

Best, J. W. (1981). **Research in Education**. 4th ed. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities.”

Educational and Psychological Measurement 30(3): 607-610.